

Uteksaminerte hovedfagstudenter 16. desember '99

Berntsen, Tale Nesmann: Politisk reform i frankofont Afrika? -En komparativ analyse av overgangsprosessen og nasjonale konferanser i Kongo, Gabon og Zaire.

Berven, Nina: Fra legitimitet til gammel-dagshet. -En analyse av det skiftende politiske rommet for brede helse- og velferdsorganisasjoner.

Gilhus, Alette: Radikale ungdomspartier? -En komparativ analyse av forholdet mellom moderparti og ungdomsparti i Arbeiderpartiet og Høyre.

Lexau, Siw Skjold: Om å lære staten å tenke. Revitalisering av det sivile samfunn som demokratisk ideal, og dets refleksjoner i tre norske politiske prosjekter på 1990-tallet.

Myrmel, Elin Merete: Legitimising Leadership. -Comparing Indonesia and Malaysia.

Normann, Tor Morten: Konsolidert demokrati på kemalismens premisser? Spillene om demokratisk konsolidering i Tyrkia. Et integrert perspektiv.

Viblemo, Stein Arve: Bistand, økonomisk utvikling, demokratisering. Effekter av bistand og lån for demokratisering av land i Afrika og sør for Sahara.

Tilsammen har 23 studenter tatt avsluttende hovedfagseksamen i 1999.

Hvor ble de av ?

Hvor ble de av? er en spalte hvor uteksaminerte hovedfagskandidater selv forteller hvor de ble av etter at instituttet katapulterte dem ut av sitt gravitasjonsfelt. Bidragene vil kunne gi et inntrykk av variasjonen i kandidatenes yrkesmessige nedslagsfelt. Redaksjonen vil ta i mot både frivillige og pålagte bidrag.

Trude Andresen

Jeg ble uteksaminert fra Sampol i mars 1997. Jeg skrev hovedoppgave om EU og utvikling av tredjelandsborgeres rettigheter. Jeg jobbet med eksamensavvikling på Studentkontoret på UiB fra april til juni 1997.

Jeg begynte i Kommunenes Sentralforbund i midten av juni 1997. Jeg jobber som konsulent i Interessepolitisk avdeling, med helsepolitikk (spesialhelsetjenesten) som arbeidsområde.

KS er delt i tre avdelinger: KS kompetanse og Utvikling (kompetanseutvikling og rådgivning til fylker og kommuner), KS arbeidsgiver (forhandlinger med kommunesektorens ansatte) og KS Interessepolitikk. Interessepolitisk avdeling i KS driver "lobbyvirksomhet"

overfor staten, for å bedre kommunesektorens rammebetingelser.

Min jobb er todelt. For det første, pleier jeg kontakt med våre medlemmer, kommuner og fylkeskommuner. Jeg jobber overfor fylkene, siden fylkeskommunen har ansvar for all spesialtjeneste (sykehus). For det andre, arbeider jeg overfor staten som "lobbyist".

Mitt viktigste nettverk er fylkeshelsesjefene, og jeg fungerer som et sekretariat for disse. Vi har samlinger noen ganger i året, dessuten et arbeidsutvalg som har månedlige møter. Jeg har også kontakt med saksbehandlere på de enkelte fagområdene i fylkeskommunene. Innspill fra fylkene danner i stor grad bakgrunn for hva KS mener om spørsmål som gjelder fylkeshelsetjenesten.

Den andre delen av arbeidet er rettet mot statlige myndigheter. Jeg er medlem i en rekke styringsgrupper og samarbeidsgrupper med staten, på ulike fagområder. I tillegg til faste råd og utvalg deltar jeg som fagperson i møter mellom politisk ledelse i KS og departementene, skriver høringsuttalelser på mitt fagområde og jobber mot statlige myndigheter via møter, samtaler og brev.

Jeg gir dessuten innspill til foredrag/taler og politiske utspill for KS' ledelse.

Fagfeltet er meget bredt og allsidig. Jeg jobber blant annet med IT i helsesektoren, telemedisin, ledelses- og organisasjonsutvikling i sykehus, akuttberedskap og framtidig sykehusstruktur, funksjonsfordeling mellom sykehus, regionalt samarbeid, legespesialistutdanning, legefording mellom sykehus, regionalt samarbeid, legespesialistutdanning, legefording, sykehusenes organisatoriske stilling overfor sykehuseier og utvikling av styringsdata for helsesektoren.

Jeg er statsviter hver dag på jobb, og føler at min bakgrunn med hovedfag i sammenliknende politikk er meget nyttig. Ikke først og fremst fordi jeg bruker mine empiriske kunnskaper i særlig grad (jeg har aldri lest noe om norsk forvaltning eller interessert meg spesielt for norsk politikk) - men mine analytiske redskaper ervervet etter 6 år med studier er helt nødvendige i en jobb der politiske problemstillinger skal vurderes kritisk og analyseres i høyt tempo.

Til tross for min noe manglende interesse for både norsk politikk og helsesektoren i løpet av studietiden, er det en meget god følelse å være "midt oppe i" norsk politikk, og særlig et så sentralt område som helsesektoren.

REISEBREV

Omstilling på klodens underside

Australia har for tiden den betydelige komparative fordel at det går mot sommer. I kombinasjon med den strålende campus'en til Australian National University (ANU) i et naturmessig vakkert Canberra, er grunnlaget for inspirert forskningsaktivitet (potensielt) til stede. Dette grunnlaget styrkes ytterligere av at byen ifølge 'popular opinion' ikke er kjent for sitt sprudlende sosiale og kulturelle liv. Folke- meningen kan bekrefte.

Som ved alle andre universiteter i den globale landsbyen, er ANU i ferd med å omstilles. Det foreslås instituttsammenslåinger over en lav sko, i tråd med alle gode anviste råd fra 90-tallets public management-litteratur, tilgjengelig på enhver flyplass større enn Stords. Og med de påfølgende like forutsigbare protester fra stab og studenter. Selvsagt med pen dekning i media.

'Staff, students challenge ANU restructuring plans', heter det nøkternt over fem spalter på side 2 i Canberra Times.

En del av aksjonene og argumentene mot omstillingsplanen kan være verd å ha i minnet til neste sammenslåingsfremstøt i territoriet i og nær Christiesgate kommer (om de fremstøtene rekker å nå frem før den internasjonale management flyplasslitteraturen fremhever små, konkurrerende enheter som mest effektive, økonomisk rasjonelle, innovative og produktivitetsfremmende).

I Canberra Times, 18.9.99, refereres det at 'Asian Studies will resist any moves to amalgamate with the debt-saddled Faculty of Arts, saying the proposal would downgrade its world-class reputation'. Fungerende dekanus for fakultetet sier at forslaget vil 'severely affect academic standards: People come from all around the world to this faculty. If we lose our independence we risk our reputation nationally and internationally.' Ved ANU, som ved ethvert annet universitet vi kan tenke oss - det vil si minst ett til - , uttaler Vice-Chancellor ikke uventet at 'Asian Studies would «not suffer» as a result of the move'. For helhetens skyld må det legges til at Presidenten for ANU's avdeling av fagforeningen National Tertiary Education Union sier at 'every faculty is alarmed by the proposal' til omstilling. (Verden er full av overraskelser).

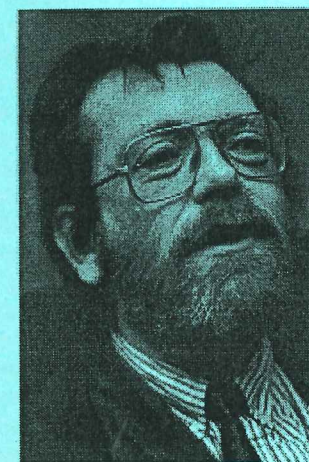
Men tro om ikke ANU's ledelse raskt har forstått omstillingens politiske logikk? Om enn ikke akseptert forestillingen om at det kan bli økonomisk kostbart å omstille til billigere drift. Canberra Times kan nemlig i reportasjens siste avsnitt ganske så lakonisk melde at: 'Management yesterday offered academic and non-academic staff a 10.5 per cent pay rise over four years'.

Ah, now we're talking! (min kommentar).

Stein K. (Visiting Fellow, ANU)

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for sammenliknende politikk
Adr: Christiesgt. 15, 5007 Bergen
Tlf: 55 58 21 75/78. Faks: 55 58 94 25
Instituttstyrer:
Førsteaman. Einar Berntzen
Kontaktpersoner:
Terje Knutsen
Terese Zeil

5/99

Nye bøker

Teori og metode i samfunnsfaga

Stein Ugelvik Larsen (red.)
ISBN 82-521-5430 1. juni 1999
226 sider kr. 248.-

Tverrfagleg innføringsbok som tek for seg kjernesporsmål og forståingsrammer som dels går att i alle samfunnsfag, dels er fagspesifikke. Fokuset ligg på teoriskaping og styrande prinsipp for korleis ein bør underbyggje kunnskap. Artiklane kombinerer empiri med teori og metode, og er skrivne av spesialister innan kvart fagfelt. Boka reiser viktige spørsmål om korleis ein kan innlemme dei allmenne førebuaene prøvene ved universitet og høgskular på ein betre måte i framtida. Målgruppa er alle som studerer samfunnsfag. Blant forfattarane finn vi Sampolarane Lars Svåsand, Helge Østbye og Stein Ugelvik Larsen. Boka er eit resultat av bidrag til Lov & Strukturseminaret ved instituttet gjennom fleire år.

SamPol aktuelt

Forskningspenger fra Sverige

Frank Aarebrot har sammen med en svensk kollega, Sten Berglund, fått 10, 8 millioner kroner fra Den svenske riksbankens jubileumsfond til forskning på demokratisering i Øst-Europa.

Pengene skal blant annet dekke lønnsutgifter til seks doktorgradstipendiater over 4 år. Midlene blir fordelt på forskning i Bergen, Tyskland og Sverige.

I krigens kjølvann

Nye sider ved norsk krigshistorie og etterkrigstid
Stein Ugelvik Larsen (red.)
ISBN 82-00-12868-7

Norsk krigs- og okkupasjonshistorie har lenge vært opptatt av spørsmål som har vært knyttet til problemstillinger om innsatsen for å vinne krigen. Forskning og oppmerksomhet har vært rettet mot å dokumentere den norske motstanden: hva Norge gjorde for å bekjempe den tyske okkupasjonsmakt: sabotasjer, holdningskampanjer, sjøfolks innsats ute, hendingsforløpet innen de ulike forsvarsgrener, likvidasjoner osv. Dette er forståelig fordi det handler om spektakulære aksjoner og dramatiske episoder og det ga grunnlaget for innholdet i begrepet "Look to Norway" som ble kjent i den internasjonale presse under krigens første år.

Mindre har vært gjort for å vise krigens direkte og indirekte virkninger på folk flest både før og etter fredsslutningen 8. mai 1945. Dette er viktig for å forstå helhetsbildet omkring Norges innsats i kampen mot nazismen og Det 3. Riket.

Boken I krigens kjølvann tar for seg spørsmål som hittil ikke har vært be-

rørt av forskningen, eller slike som bare unntaksvis er blitt omtalt: Var Quisling en blek kopi av sine utenlandske forbilder, eller var han en genuin norsk nasjonalist? Finnes det spor av uavhengig idealisme hos Quisling før krigen som krigstidens erfaringer forkludret for ham selv og som har hindret oss i senere analyser? Var det kommunistene og ikke den London-støttede motstanden som hadde størst virkning på tyskernes militære og politiske disposisjoner i Norge? Har vi vært for opptatte av å bekjempe kommunistene under den kalde krigen til at vi har vært i stand til å vurdere deres motstandsinnsett på en rimelig og rettferdig måte? Førte tyskerne under krigen større ressurser inn til Norge enn det de tok ut? Hvordan kunne en såpass liten tysk siviladministrasjon og politistyrke holde grepet så sterkt om Norge i de fem krigsårene? Hvorfor var det så mange nordmenn og hvem var det som lot seg verve til agenter for det tyske Abwehr og SIPO/SD? Hva skjedde med dem under rettsoppgjøret?

Dette er noen av de spørsmål som blir tatt opp i boken, uten at forfatteren løser dem en gang for alle. I krigens kjølvann prøver man med andre ord å vise til flere nyanser i vår historieoppfatning om krigen i Norge og dens ettervirkninger. Ett av de viktige spørsmål som blir berørt er om hvordan noen av dem som i krigens siste fase kom til å stå som den militære hjemmefrontens ledere - eller ble toppfigurer for de norske styrkene i London - tidligere hadde vært medlemmer av NS, fiendens parti? Hvilke forhold og omstendigheter gjorde denne forvandlingen mulig og hvorfor klarte ikke andre militære å unngå å komme 'på feil side', eller bare forbli passive i motstandskampen? Dette reiser spørsmål om NS-medlemskapets subjektive motivering på en helt ny måte enn det som preget Rettsoppgjørets standard-dommer for NS folk. Det norske samfunnet i mellomkrigstiden skapte forutsetninger for de militære ledernes opplutning om NS, og krigen stilte dem plutselig overfor dramatiske valg som de

etter den katastrofale mobiliseringen og innsatsen i Sør-Norge hadde problemer med å forholde seg til.

Inntil nylig har lite vært kjent om de langsiktige konsekvenser av okkupasjonstiden for mange av dem som havnet på 'feil side'. Etter at noen rettslige spørsmål ble avklart om de innsatte landssvikeres soningsforhold ble avgjort på slutten av 1940-tallet, tapte de fleste interessen for hvordan de fleste egentlig hadde hatt det i soningstiden. Er vi klar over hvilke spesielle forhold og svære vanskeligheter mange gjennomlevde på llebu eller i andre provisoriske fangeleire i tiden etter 1945? At folk med store helseproblemer fikk det adskillig værre enn fengselsdommene hadde som forutsetning, eller at folk med tunge sinnslidelser ikke fikk hjelp og ble totalt nedbrutt av fangeoppholdet - uten at norske myndigheter grep inn? Eller er det slik at vi mener at de fikk som fortjent, men uten at det norske samfunnet var klar over realitetene?

Tyskerjentene hadde forbrutt seg mot nasjonens helligdom - den kvinnelige seksualiteten - og vi har fått en større innsikt i behandlingen av dem fra offentlig myndigheter. Er vi likevel bevisst omfanget og innholdet i den kanskje utilsiktede eller bent frem snikende fornedring som etterkrigstidens Norge utsatte dem for? Hvilken pris er rimelig å betale for et kjærlighetsforhold til fienden?

Barna deres dukker også stadig oftere frem i media, men kjennskapet til deres oppvekst og ensomme strev for å bli godtatt i det norske samfunnet, er bare sporadisk belyst i de oppslag vi fra tid til annen blir kjent med. Senvirkningene og kampen for å kjenne sin biologiske identitet er viktige sider ved denne oppveksten og boken *I krigens kjølvann* gir noen inntrykk fra nettopp disse problemene. Den gir også flere eksempler på hvordan noen av NS-barna opplevde tiden etter at krigen var slutt. Om hvordan de ble uskyldige ofre for det norske samfunnets revansj mot foreldrenes misgjerninger. Om hvordan de i årene som har gått har kjempet med seg selv og forsøkt å trenge inn i fars motiver og handlinger som medlem av NS.

Ved tusenårsskiftet er det rimelig at vi forsøker å se tilbake på krigen - denne aller viktigste hendelse i Norges 1000-årige historie - og tolke det som skjedde med den avstand som disse årene har gitt og med bakgrunn i alt som er skrevet og fortalt. I den umiddelbare etterkrigstiden var det flere forskningsmiljøer som kastet seg over problemstillingen om å finne den psykiske skade som skapte landssvikere og nazister. Denne forskningsinnsatsen får vi godt belyst i boken og konklusjonen av innsatsen beskriver kanskje bedre selve forskningsmiljøet og deres teoretiske

grunnlag, enn de personer de skulle analysere?

Hvordan skal vi så kunne få en rimelig oppfatning av de mange problemstillinger som krigen og okkupasjonstiden reiser? Her må vi bevisstgjøre oss selv ved å legge vekt på hvordan ettertiden har lagt føringer på vår bevissthet og kunnskap. Om hvordan det store Rettsoppgjøret, de mange senere oppgjør, æreskommisjoner, utrenskninger og de helt siste offentlige utredninger om etterretning og jødeformuer - har satt standarder for vår forståelse som vi ikke uten videre behøver å godta. Det krever sterk kritisk sans for å kunne skjære gjennom godtatte, nesten offentlig aksepterte sannheter når vi skal trenge inn til kjernen i det som skjedde og danne oss rimelige forklaringer både på store og små hendelser.

I krigens kjølvann reises nettopp disse tolkningsproblemer i full bredde og her blir det også advart mot å relativisere krigshistorien over i den banale revisjonismen. På den ene side skal vi vokte oss vel for å tabuisere sider ved det som skjedde, og på den annen side må vi ikke betvile alle informasjonen og beskrivelser om krigstidens personer og handlinger, eller sidestille de små avvik med de store innsatser. En slik historieoppfatning bringer falske tolkninger og urimelige perspektiver. Tvil er en god egenskap i forskningen. Likedan sunn skepsis til kildene. Det brede perspektivet på krigs- og okkupasjonshistorien i Norge må nøres av slike verdier, samtidig med at man må heve blikket og se Norges historie i den europeiske og globale sammenhengen. Dette håper redaktøren og forfatterteamet vil være bokens generelle budskap.

Stein Ugelvik Larsen

Semesterstart 2000 Orienteringsmøter 14. januar

Grunnfag kl. 09¹⁵
Mellomfag kl. 10¹⁵
Hovedfag kl. 11¹⁵

Sted: Stort auditorium
L. Meltzers hus

Gjest

Koktysh, Kirill Yevgenievich,

lecturer at the faculty of political science of Moscow State Institute of International Relations (MGIMO University), stayed at the Department of Comparative Politics of Bergen University for two months at the end of 1999 in accordance with the agreement for co-operation between MGIMO University and Bergen University.

My main field of study is post-communist transition and transformation processes in the countries of the ex-USSR.

The time spent in Bergen was devoted mostly to studying the Western approach to evaluation and estimation of political and social processes, as well as to sharing experience with Norwegian colleagues and students. It was also a great and special pleasure to get more closely acquainted, with the kind help from professor Stein Ugelvik Larsen, with game theory applied to the analysis of political developments. Everything turned out to be productive and enriching.

Separately, I had the special pleasure of getting acquainted with the staff of the Department of Comparative Politics, as well as enjoying the very special internal atmosphere, which makes staying here both effective and unforgettable.

Biography

Born:
February 20, 1968 in Minsk, Belarus.

Education:
Belarussian State University, Department of Philology (1985-1986).
Moscow State Institute of International Relations (MGIMO University), Department of International Information (1988-1993).
Moscow State Institute of International Relations (MGIMO University), Department of Political Science (1996-1999), PhD degree in October 1999.

Publications:
1. "Electoral revolution in the republic: factors of influence and the mechanics of realisation." *Bulletin of Belorussian Centre of strategic initiatives "East-West"*, January-March 1995, Minsk.
2. "Political crisis in Belarus in November 1996: causes and consequences." *Bulletin of Belorussian Centre of Strategic Initiatives "East-West"*, September-December 1996, Minsk.
3. "Perspectives of Russian-Belorussian Union and the Evolution of Belorussian Society" (in co-authorship with K. Borishpolets) *Vestnik MGU*, May 1999. Forthcoming.
4. "Synthesis of East and West Philosophies: Possibilities and Inevitability." *Vestnik MGU*, February 2000.
5. "The Transformation of the political regime of Belarus," Moscow, 2000.

Kirill Yevgenievich Koktysh

Ny doktorgrad

Cand.polit.

Simon Innvær

disputerte
4. desember 1999
for dr.polit.-graden ved universitetet i Bergen med avhandlinga:

"Grid-group"-analysen i lys av weberiansk metodologi.

Korleis oppstår meningane våre og korleis er dei avgrensa? Kvifor blir samanhengane mellom meningane-våre, såkalla sosiale ordenar, haldne ved

like? Når me endrar syn på samanhengane i tilværet, for det hender jo, kvifor gjer me det? Sist, men ikkje minst, kvifor identifiserer me oss med ulike menings-dannande sosiale ordenar og korleis er tilhøvet mellom dei? Dette er av dei meir klassiske og ambisiøse spørsmåla innan feltet sosial teori. Den såkalla "grid-group"-analysen hevdar å ha svar på alle desse spørsmåla. Innvær argumenterte for og demonstrerte kvifor teorien bør skrivast om når det gjeld korleis meningane våre oppstår, korleis dei er avgrensa og korleis dei blir haldne ved like. I følge "grid-group"-analysen kan forskaren stilla seg "på utsida" av aktørane si sjølvforståing og gjennomskoda det som eigentleg går

føre seg. I motsetnad til eit slikt syn på forholdet mellom forskar og forskningsobjekt, finn me ein weberiansk metodologi for konstruksjon av idealtypar som meir likestiller forskaren (og hans/hennar teori) og aktørane si sjølvforståing. Når Innvær går ut mot ideen om kollektive representasjonar og skriv teorien om i lys av ein idealtypisk metodologi, så hevdar han at teorien i beste fall kan:

1. Gjera greie for egne føresetnader.
2. Vedgå at fakta og verdiar er uungåelige i einkvar meningsfull analyse.
3. Vera medviten om at også eigen analyse uunngåeleg blir eitpartsinnlegg om ein studie av sosiale aktørar.

Innvær demonstrerer dette i ein analyse av den politiske kontroversen som me har hatt om forebygging av HIV og AIDS.

Personalia:

Simon Innvær er 37 år, fødd på Bømlo, og tok hovudfag i samanliknande politikk i 1991. Han arbeider no som forskar ved Folkehelse, avdeling for samfunnsmedisin i Oslo. Frå 1991-1998 var Innvær tilsett som stipendiat og mellombels amanuensis ved Institutt for samanliknande politikk, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Bergen.

Avhandlinga kan skaffast frå Byttekontoret ved Universitetsbiblioteket, tlf. 55 58 88 35.

Notiser

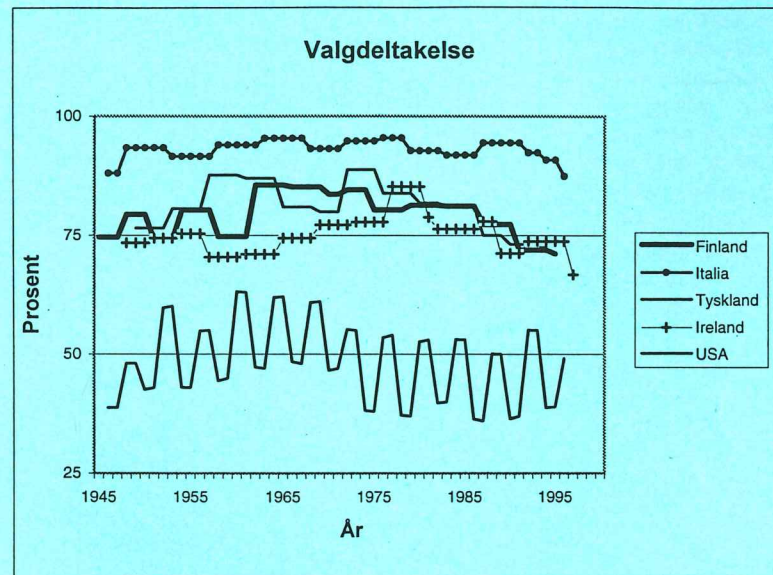
IKT-støttet mellomfag utvides.

Instituttet har i høst, i samarbeid med forskningsprogrammet i pedagogisk informasjonsvitenskap, gjennomført et forsøk med IKT-støttet læring på en modul av mellomfaget. Erfaringene er så langt gode, og forsøket vil bli utvidet til å omfatte alle mellomfagsmoduler i vårsemesteret.

Informasjon om studier i utlandet

Fredag 21. januar 2000,
kl. 10.15 - 11.30
i aud. Hermann Fossgate 6.

Aino Hag presenterer muligheter til å studere ved utenlandske universiteter innen rammen av inngåtte avtaler, d.v.s. Erasmus, Nordplus og en del separate avtaler. Den utenlandske studieperioden kan variere mellom 3 og 12 måneder, men de fleste velger enten ett semester eller ett år. Utenlandsoppholdet inngår i utdanningen på linje med progresjonen ved hjemmeuniversitetet.

Get the idea?

IDEA - International Institute for Democracy and Electoral Assistance - er en svensk-basert organisasjon som ønsker å fremme demokrati. Organisasjonen ønsker å øke forståelsen for, fremme gjennomføringen av og spre normer, regler og retningslinjer for flerparti-pluralisme og demokratiske prosesser. Gjennom å bidra til profesjonelle og effektive valg, ønsker organisasjonen å være en møteplass for alle som er engasjert i valgprosedyrer og bygging av demokratiske institusjoner. Organisasjonens hjemmeside finnes på: <http://www.idea.int>.

Valgdeltakelse for nesten hele verden er samlet og systematisert for perioden etter krigen. Linjediagrammet viser andel deltakelse ved parlamentsvalg (eller tilsvarende) basert på andel avgitte stemmer delt på en beregning av befolkningen i stemmerettsalder for noen land. Denne tilnæringsmåten avviker noe fra annen offisiell statistikk, men muliggjør sammenlikninger mellom land med ulike valgsystemer. Valgdeltakelsen på verdensbasis økte fra 61 prosent til 68 prosent i perioden fram til 1980-årene, mens den falt til 64 prosent i 1990-årene. De landvise forskjellene er imidlertid store.

data aktuelt

I samarbeid med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste NSD vil SampoAktuelt i hvert nummer inneholde en spalte kalt DataAktuelt der vi i fellesskap formidler og kommenterer informasjon om aktuelle datasets og data. Spalten har informasjonsverdi for ulike grupper av lesere av SampoAktuelt, og skal dessuten tjene som inspirasjon for studenter i deres arbeid med semesteroppgaver, essays, og hovedfagsoppgaver. Kontaktperson ved NSD er Gry Henriksen, tlf. 55 21 31 05, fax: 55 96 06 60. E-mail: gry.henriksen@nsd.uib.no. Kontaktperson ved Institutt for sammenliknende politikk er førsteamuensis Gunnar Grendstad, tlf. 55 58 94 86, fax: 55 58 94 25. E-mail: gunnar.grendstad@isp.uib.no